

систему фінансових показників (нормативів), які характеризують його фінансовий стан, для забезпечення фінансовими ресурсами розвитку банку, і, як наслідок, – досягнення головної мети його діяльності.

Аналіз підходів до фінансового планування показав, що серед розмаїття методів планування жоден з них окремо не дозволяє відобразити та врахувати у фінансовому плані специфіку діяльності банку. Тільки комплексне використання методів економічного аналізу, коефіцієнтного, нормативного, балансового аналізів, дисконтування грошових потоків, багатоваріантності (сценаріїв), із застосуванням методу прогнозування, дає можливість порівнювати різноманітність сценаріїв розвитку фінансів банку і на основі систематизації та осмислення отриманої інформації вибрати оптимальні шляхи руху вперед, передбачати загрози та випереджувати негативні наслідки вибраних шляхів розвитку.

Однак, судячи по результатам діяльності українських банків, більшість з них підходить до процесу фінансового планування надто формально, а до фінансового плану ставляться як до номінального документу, не сприймаючи бюджетування як щось важливе і потрібне.

Головним напрямом у системі управління банком є управління фінансами, яке передбачає планування, регулювання і контроль операцій банку та їх доходів і витрат, забезпечення стабільності фінансових результатів і підвищення економічної ефективності діяльності банку. Фінансове планування є невід'ємною функцією управління банком, здійснює формування комплексної фінансово-економічної політики банку, що дозволяє максимізувати частку банку на відповідному ринку, завоювати лідируючі позиції і є багатостороннім, різноплановим управлінським процесом, ефективність якого прямопропорційно впливає на рівень безпеки банку.

ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Шипов Д.О.

Науковий керівник – Карпушенко М.Ю., канд. екон. наук, доцент

Фінансові інвестиції включають в себе досить широкий спектр активів підприємства, що істотно відрізняються один від одного як за цільовим призначенням, так і за методами оцінки.

Первісна оцінка фінансових інвестицій не залежить від виду фінансової інвестиції і проводиться таким чином:

1. За собівартості, що включає в себе ціну придбання фінансових інвестицій, комісійні винагороди, мита, податки, збори, обов'язкові платежі, інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбання фінансової

інвестиції (п.4 П (С) БУ12).

2. За собівартістю, яка дорівнює справедливій вартості переданих цінних паперів власної емісії, якщо фінансові інвестиції були придбані шляхом обміну на них (п.5 П (С) БУ12).

3. За собівартістю, яка дорівнює справедливій вартості переданих активів, якщо фінансові інвестиції були придбані шляхом обміну на активи підприємства (п.6 П (С) БО 12).

Згодом, на дату складання балансу, процедура оцінки фінансових інвестицій істотно відрізняється від процедури первісної оцінки і безпосередньо залежить від частки інвестора в статутному капіталі об'єкта інвестування і цілі інвестування.

1. Фінансова інвестиції в підприємства, які не є асоційованим, дочірнім або спільним підприємством, відображаються на дату балансу в такий спосіб (п.8-9 П (С) БУ12):

- за справедливою вартістю;
- за собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції, в разі якщо справедливу вартість достовірно визначити не можна.

Справедлива вартість фінансових інвестицій визначається на основі котирувань акцій на фондовому ринку, а якщо така інформація відсутня, то за допомогою експертної оцінки фахівців в цій області. У разі зміни балансової вартості фінансових інвестицій в порівнянні з попереднім періодом різниця відображається у складі інших фінансових доходів (витрат).

2. Фінансові інвестиції в асоційовані, дочірні та спільні підприємства на дату балансу оцінюються наступним чином:

- за вартістю, визначеною за методом участі в капіталі;
- за справедливою вартістю, або за собівартістю, у разі якщо справедливу вартість встановити неможливо.

Метод оцінки фінансових інвестицій в асоційовані, дочірні та спільні підприємства залежить від мети інвестування і особливостей господарювання об'єкта інвестування. За справедливою вартістю або за собівартістю фінансові інвестиції в асоційовані, дочірні та спільні підприємства оцінюються лише в тих ситуаціях, коли (п.17 П (С) БУ12):

- інвестиції придбані виключно для продажу протягом 12 міс. від дати придбання;
- підприємство-об'єкт інвестування обмежена в передачі кошти інвестору протягом періоду, що перевищує 12 міс.

При відсутності зазначених умов фінансові інвестиції оцінюються за методом участі в капіталі. Застосування методу участі в капіталі при оцінці інвестицій в асоційовані, дочірні та спільні підприємства

пов'язано з тим, що в такій ситуації інвестор має право суттєво впливати на прийняття рішень, пов'язаних з плануванням фінансово-господарської діяльності підприємства, а на дочірніх підприємствах - Контролювати фінансову, господарську і комерційну політику об'єкта інвестування з метою отримання вигод від його діяльності (п.4 П(с)БО 19).

Метод участі в капіталі передбачає, що балансова вартість фінансових інвестицій визначається з урахуванням змін загальної величини власного капіталу об'єкта інвестування, за винятком тих, які є результатом операцій між інвестором і об'єктом інвестування.

Зміни загальної величини власного капіталу об'єкта інвестування, що збільшують (зменшують) балансову вартість фінансових інвестицій у інвестора, відповідно до п.12 П (С) БУ12 поділяються наступним чином:

1. Частка інвестора в чистому прибутку (збитку) об'єкта інвестування за звітний період (в тому числі і дивіденди), яка включається у інвестора до складу доходу (втрат) від участі в капіталі. Слід підкреслити, що при визнанні дивідендів, що підлягають виплаті інвестору, балансова вартість фінансових інвестицій, відповідно, зменшується на суму цих дивідендів.

2. Частка інвестора в сумі зміни загальної величини власного капіталу (крім за рахунок прибутку (збитку)), яка враховується у інвестора як інший додатковий капітал або додатково вкладений капітал. При цьому якщо сума зменшення частки інвестора більше іншого додаткового або додатково вкладеного капіталу, то на цю різницю зменшується (збільшується) нерозподілений прибуток (непокритий збиток). Необхідно підкреслити, що зменшення балансової вартості відображається тільки до досягнення нульової вартості фінансових інвестицій.

Метод участі в капіталі передбачає також особливий порядок обліку операцій між інвестором і дочірнім, асоційованим або ж спільним підприємством (п.13-14 П (С) БО 12). Так при продажу або внеску інвестором активів в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, в складі фінансових результатів звітного періоду відображається лише та частина прибутку, яка припадає на частку інших інвесторів цих підприємств. Та ж сума прибутку (збитку) від внеску або продажу активів, яка припадає на частку інвестора, який вніс або продав активи, включається до складу доходів (витрат) майбутніх періодів. Надалі вона визнається прибутком (збитком) інвестора лише після продажу об'єктом інвестування цього активу іншим особам або в періодах амортизації одержаних (придбаних) нематеріальних активів. Крім того, інвестор відображає всю суму отриманих збитків, якщо внесок або

продаж свідчить про зменшення чистої вартості реалізації оборотних активів або зменшення корисності необоротних активів.

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БУДІВНИЦТВІ

Тарусіна К.Ю.

Науковий керівник – Карпушенко М.Ю., канд. екон. наук, доцент

Порядок визнання доходів і витрат будівельних підприємств істотно відрізняється від звичайного, звичного всім порядку формування, певного нормами П (С) БО 15 "Доходи" і П (С) БО 16 «Витрати». Згідно п.п.3 і 4 П (С) БО 18 доходи і витрати протягом періоду виконання будівельного контракту визнаються з урахуванням ступеня завершеності робіт на дату балансу. Ступінь завершеності робіт визначається по одному з трьох методів:

1. Вимірювання і оцінка виконаної роботи. Цей метод передбачає проведення оцінки виконаної роботи і визначення ступеня готовності об'єкта фахівцями підприємства. Результат здійснення таких дій зводиться до підписання акту. Слід зазначити, що цей метод досить суб'єктивний, і застосовувати його можна тільки тоді, коли можна достовірно визначити обсяги виконаних робіт (фактично здійснено будівництво блоку, секції, або виконаний будь-якої конкретний етап, вартість якого обумовлена в кошторисі);

2. Співвідношення обсягу завершені частини робіт та їх загального обсягу за будівельним контрактом у натуральному вираженні. Суть цього методу полягає в тому, що обсяги виконаних робіт в натуральному вираженні зіставляються з обсягами робіт, запланованими в кошторисі. В якості одиниці виконаних робіт можуть виступати кубометри цегельної кладки, штуки, трудові показники: людино-година, маш.-змiна. Метод зручно застосовувати при невеликих обсягах будівництва вузькоспеціалізованими підприємствами, оскільки при будівництві великих будівельних об'єктів застосовувати цей метод досить складно. При використанні даного методу застосовуються такі формули:

$$\begin{aligned} & \text{Ступінь завершеності в натуральному вимірі (м2, м3, шт)} = \\ & \text{Фактично виконаний обсяг робіт} \\ & = \frac{\text{Фактично виконаний обсяг робіт}}{\text{Загальний обсяг робіт за контрактом в натуральному вимірі}}, \end{aligned} \quad (1)$$